

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА
ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК

НАШ ЈЕЗИК

НОВА СЕРИЈА

Књ. VII св. 3-4

БЕОГРАД 1955

САДРЖАЈ

	Страна
1. А. Бајић: Значај лингвистичких студија за опште језичко образовање	65
2. М. Стевановић: О језику једнога написа	69
3. Б. Милановић: Глаголи на <i>-ићи</i> с облицима промене <i>-ну/-не-</i> основа	87
4. Н. Рончевић: Још о изразима <i>види се</i> и <i>види му се</i>	107
5. А. Пеца: Једна ријетка а потребна ријеч	117
6. Г. Шкриванић: Прилог за разјашњење неких назива оружја у народним умотворинама	121
7. Језичке поуке	125

УРЕЂУЈЕ ОДБОР:

Секретар Уређивачког одбора — Бранислав Милановић

Народна књига

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ — БЕОГРАД

1955

JOS O IZRAZIMA *VIDI SE* I *VIDI MU SE*

U našem jeziku n. s. V 337—340 (god. 1953/54, sv. 9—10) objavio je S. Matić članak pod naslovom Jedan Vukov latinizam. Članak dobar i koristan, s tezom kojoj ja ne nalazim prigovora: da je glagol *vidi se* u značenju „čini se, izgleda“ (lat. „videtur“), *latinizam* u primjerima koje pisac navodi, a među kojima su i tri-četiri primjera iz jezika Vuka Karadžića. Evo da navedem neke Matićeve primjere: Kesteni mi dobri vide se (Leksikon, god. 1791). Jedna drugoj... podobne vidu se (Vujić, Jestestvenica, god. 1809). Što mi se zasad ne vidi tako nužno, ostavljam (Vuk, Pismenica, god. 1814). Kao okrečeni grobovi, koji se spolja vide lijepi (Vuk, Novi zavjet, god. 1819—1847). Jer smo sebi štetu uradili...! Te veliku, kako mi se vidi (Njegoš, Šćepan, god. 1851).

Na Matićev članak osvrnuo se Sv. Georgijević u Našem jeziku n. s. VI 20—25 (god. 1954/55, sv. 1—2) člankom O konstrukciji *vidi mu se*. Kad sam pročitao i Georgijevićev članak (a taj članak došao mi je do ruku istom u oktobru 1955), moram reći da me je neobično ozlovoljio: jer ne samo da tu Georgijević neopravdano napada (pa i podcjenjuje) Matića, nego tu Georgijević pokazuje da nije razumio ni Ivana Mažuranića, iz kojega, sasvim daplansirano, citira stih: „Vidi mu se, mrijet mu se neće“! Matić ovaj Mažuranićev stih nije spominjao, jer i ne ide među njegove primjere, a Georgijević ga spominje, krivo misleći da i ovdje „vidi se“ znači „čini se“. Iz daljih Georgijevićevih riječi vidi se da je on ovako, tj. krivo tumačio Mažuranićev stih i svojim đacima u Trsteničkoj gimnaziji, pa i u jednom izdanju „Smrti Smail-age Čengića“ koje je priredio, i da im ga i dalje, premda sada na drugi način, krivo tumači. Budući da se radi o stihu iz najljepšega hrvatskog pjesničkog djela, koje bez sumnje i čitatelji u Srbiji žele da razumiju kako

treba, mislim da je već to dovoljan razlog da ne prijedemo mûkom (šuteći) preko članka Sv. Georgijevića.

O čemu se dakle radi? Želeći dokazati da ono što Matić zove latinizmom nije latinizam, i tvrdeći da je to „čista osobina srpskohrvatskog jezika“, Georgijević najprije ističe da se to nalazi „na celoj našoj srpskohrvatskoj jezičkoj teritoriji, u jeziku starijih pisaca, kao i novijih...“, pa i „u govoru naroda“, itd., te da, prema tome, ne može biti latinizam. Prije svega, već samo ovakvo zaključivanje sasvim je pogrešno, jer je u lingvistici dobro poznato da se u jeziku svakoga kulturnog naroda može naći raznih uticaja drugih jezika, i to ne samo u književnom jeziku nego i u narodnom (pučkom). A da, prema tomu, ni ovo ne bi bio „jedinstven slučaj uticaja učenoga govora na narodni jezik“, u to neka Sv. Georgijević ni najmanje ne sumnja i neka se tomu ne čudi. Ali da vidimo najprije je li taj latinizam, odnosno „latinizam“ (po Georgijeviću), toliko i raširen koliko Georgijević misli da je raširen. I da vidimo, u svezi s time, šta je s Mažuranićevim stihom.

Da bi dokazao spomenutu raširenost, Georgijević primjerima koje je našao kod Matića dodaje i neke svoje, te kao prvi svoj primjer ističe baš spomenuti Mažuranićev stih: *Vidi mu se mrijet mu se neće*. Ja sam se takvom shvaćanju Sv. Georgijevića, kako rekoh, neobično začudio. Jer ne treba mnogo muke da se shvati kako bi upravo besmislice bile kad bi ono „vidi se“ u tom stihu značilo „čini se“. Kakva bi to logika bila da Mažuranić za Novicu kaže: „Čini mu se mrijet mu se neće“?! Bilo bi kao da Novica ne zna hoće li mu se ili mu se neće umirati, tj. bilo bi kao da mu nije poznat njegov vlastiti osjećaj ili njegova vlastita želja! Takvu nelogičnost Mažuranić nije mogao napisati, pa još i dvaput ponoviti (jer stih: *Vidi mu se mrijet mu se neće* dolazi triput). Nego šta onda znači to „vidi mu se“? pitat će možda koji čitatelj. Za me to nikada nije ni bilo pitanje, niti sam kada pomislio da bi o tom tko mogao sumnjati, dok nisam pročitao spomenuti Georgijevićev članak. Stih: *Vidi mu se mrijet mu se neće* znači jednostavno: Vidi se na njemu (tj. na Novici) da mu se neće umirati. Ili, da ostanem bliže originalu (tj. konstrukciji Maž. stiha), ovako: Vidi mu se po držanju da mu se neće umirati; ili: Vidi mu se na licu (po izrazu lica)...

Iz ovoga mislim da je lako razabrati ne samo semantiku, tj. značenje glagola *vidi se* na ovom mjestu, nego i sintaksu, tj. konstrukciju s dativom (pripadanja).

Usput napominjem da sam, radi kontrole, pregledao i neka od mnogobrojnih izdanja (hrvatskih i srpskih) Smrti Smail-age Čengića, i to takvih izdanja u kojima je dato i tumačenje manje pomenutih riječi, a koja su objavljena prije spomenutog izdanja Sv. Georgijevića. Tako sam pregledao, napr., izdanja koja su priredili: Vladimir Mažuranić (u Zagrebu, 1895), D. Prohaska (u Beogradu, 1911), Ml. Leskovac (u Novom Sadu, 1935), Krklec i Tadijanović (u Zagrebu, 1947) i A. Barac (u Beogradu, 1949). Ni u jednom od ovih izdanja ne tumači se glagol *vidjeti (se)* u spomenutom stihu, a to je bez sumnje znak da su ga isdavači shvatili u njegovom običnom značenju. Zanimljivo je da su i bolji prevodioci već davno preveli kako treba i spomenuti stih. Tako je, napr., Vl. Bakotić u svojem izdanju godine 1922 (u Splitu) preveo taj stih na talijanski jezik ovako: *Ben si vede, ei non vuol morire...* Dobro ga je preveo i A. Boguslawski na poljski jezik god. 1931 (u Varšavi). Nisam mogao pregledati sva izdanja Smrti Smail-age Čengića, naša i strana, ali sumnjam da će se u bilo kojem *hrvatskom* izdanju (a valjada ni u srpskom prije god. 1952) naći tumačenje kakvo, eto, nalazimo u izdanju Sv. Georgijevića (god. 1952 u Beogradu) i u njegovom članku o kojem govorim.

Da spomenem još da sam i usmeno pitao neke (obične) ljude ovdje u Zagrebu kojima je iz škole poznat Mažuranićevo epos, kako su razumjeli taj stih. I njihov odgovor potvrdio mi je da su ga shvatili jednako kao i ja.

Poslije svega ovoga i poslije objašnjenja koje sam naprijed dao, mislim da više ne treba dokazivati kako je Georgijevićevo mišljenje o značenju glagola *vidi se* u citiranom stihu krivo, tj. zabluda. Ali da vidimo kakvo je i dalje njegovo raspravljavanje (ostajući još malo u svezi s ovim pitanjem i prelazeći na drugo).

Da bi objasnio izraz *vidi mu se* u stihu: *Vidi mu se mrijet mu se neće*, Georgilević nam priopćuje da se „i u okolini Trstenika govori: *Vidi mu se skupo*“ (VI, str. 22). Ali to je, kako i čitatelji sad već jasno mogu vidjeti, sasvim nešto drugo! Razlika

je i semantička i sintaktička. Izraz *vidi mu se* u rečenici *Vidi mu se skupo* znači doista: *čini mu se*, čega u spominjatom Mažuranićevom stihu, kako sam naprijed pokazao, nema. (Prema tome je i dativ: ovdje subjektivni, dok je u Maž. stihu posesivni). Ako je istina da se u okolici Trstenika i danas govori *Vidi mu se skupo*, onda je to samo dokaz za nešto drugo, upravo dokaz za nešto što ide u prilog tezi S. Matića: dokaz da se i u Srbiji (užoj) gdje je zadržao i do danas latinizam *vidi se* u značenju „čini se“. Na širokom području toga vjerojatno nema, jer bi se inače nalazilo i u rječniku Ristića i Kangrge (a tamo ga nema, kako je napomenuo i S. Matić). Usput odmah ovdje napominjem da ni u mojem zavičaju (tj. u srednjoj Slavoniji) nema toga latinizma, kao što ga, eto, nisam našao ni u pjesničkom jeziku Ivana Mažuranića; a znam inače da ga u nekim drugim krajevima Hrvatske (napr. u sjevernom Primorju) ima još i danas, i bez sumnje da ga je prije moglo biti i više, kako pokazuju i primjeri o kojima će dalje biti govora.

Pa šta je onda navelo Georgijevića da miješa ove primjere (tj. onaj iz Smrti Smail-age Čengića i onaj iz Trstenika)? Ja mislim da je direktni uzrok toga miješanja to, što je Georgijević pošao od „konstrukcije“ tj. rečenice u ovom slučaju. A rečenicu (Mažuranićevu) nije mogao shvatiti baš zato, što nije prije toga shvatio leksičko značenje glavne riječi u njoj. (Oдавde bi se možda mogla i neka pouka izvući, već ovdje). Ali kod Georgijevića ima i druge, općenitije slabosti. On nije dobro shvatio uopće ni razliku između semantike i sintakse, što se osobito pokazuje u prvoj polovici njegovog članka. Govori o „konstrukciji“ (konstrukcija spada u sintaksu), ali govori tako da mu se u nekim slučajevima i ne zna govori li samo o konstrukciji ili o konstrukciji i značenju, a hoće time da pobija Matića koji je govorio samo o značenju (tj. o značenju same riječi, i to leksičkom, a to spada u semantiku, upravo u semantiku u užem smislu). Doduše, u drugoj polovici svojega članka Georgijević kao da je nešto bolje shvatio razliku između semantike i sintakse, pa je tamo i svojemu miješanju konstrukcije i značenja dao nešto drukčiji smisao, te pokušao i da opravda to miješanje; ali, kako ćemo vidjeti, bez uspjeha, bar koliko se tiče glagola *vidi se*.

Poslije pasusa s primjerom iz Trstenika, Georgijević je, u produženju svojega članka, pozvao u pomoć i dvojicu starijih filologa (drugi je polufilolog): Luku Zimu i Vladimira Mažuranića, tj. uzeo je da pregleda (u svezi sa svojim istraživanjem) njihove knjige: L. Zima, *Njekoje, većinom sintaktične razlike između čakavštine, kajkavštine i štokavštine*, Zagreb 1887, i Vlad. Mažuranić, *Prinosi za hrvatski pravno-povjestni rječnik*, Zagreb 1908—1923. Ali šta je Georgijević našao u knjigama ove dvojice filologa? Raspravljajući o njihovom materijalu on ovako počinje (VI, str. 22): „Moram priznati da su filolozi već odavno zapazili da je konstrukcija *vidi mu se*, i to, doduše, kao povratni glagol *vidi se*, opšta u našem jeziku“. Premda se iz ovog nejasnog rečeničnog sklopa ne vidi šta i kome to Georgijević nešto priznaje, ipak se do toga može doći ako se pogleda šta se nalazi u rečenim knjigama L. Zime i Vlad. Mažuranića. Kad to pregledamo, onda tek vidimo da je Georgijević zapravo „morao priznati“ da su ova dvojica govorila samo o značenju (leksičkom) glagola *vidi se* i navodili primjere za to, a ništa nisu govorili o nekoj „konstrukciji“, upravo „konstrukciji *vidi mu se*“. Osim toga, iz primjera koji se kod njih nalaze nikako ne izlazi da je ta „konstrukcija“ (tj. izraz *vidi mu se* sa značenjem *čini mu se*) tako raširena, tj. „opšta u našem jeziku“. Kod L. Zime nalazimo u semantičkoj grupi „čini se“ (str. 155—156 njegove knjige) 43 primjera, od kojih je samo 17, dakle manje od polovice, s glagolom *vidi se*, a i to je većinom iz čakavskog i kajkavskog dijalekta; za štokavski veli Zima: „U štokavštini ima obično *čini se*, rijetko *vidi se*“. Kod drugoga opet, tj. kod Vlad. Mažuranića u *Prinosima*, s. v. *viděti*, za *vidi se* u značenju *čini se* nalazimo samo tri primjera. Iz svega toga ne znam kako je Georgijević mogao zaključiti da su ova dvojica (L. Zima i Vlad. Mažuranić) „zapazili“ da je ta „konstrukcija“ (*vidi mu se* u značenju *čini mu se*) „opšta u našem jeziku“. Ja mislim da je sada već jasno, da Georgijević i kod ove dvojice, kao i prije kod Ivana Mažuranića, nalazi ono čega nema zato što se previše zagrijavao za svoje mišljenje.

Opća raširenost, kako sam već rekao, i nije sama po sebi odlučujuća za pitanje je li nešto, na pr., latinizam ili nije. Ali smatrao sam da je ipak dobro da pokažem kako je Georgijević,

u svojem zanosu, pokušao, eto, da poopći izraz *vidi (mu) se* u značenju *čini (mu) se*, i to horizontalno (teritorijalno). Sad ću još pokazati kako je on to pokušao proširiti (produžiti) i vertikalno, tj. vremenski, do granice za koju nema potvrde.

Potraživši u spomenutim knjigama najstariji primjer i misleći da ga je našao u primjeru za koji to tvrdi, Georgijević je napisao i ovo (VI, str. 22): „Tako to imamo već od 15 veka, upor. Nam se pravdeno vidi (Kukuljević, Acta croatica, 102)”. Međutim, ovaj primjer (koji, da usput spomenem, nije u Acta croatica „102”, nego u Acta croatica str. 288 br. 302) nije iz „petnaestoga” vijeka, nego istom iz druge polovice šesnaestoga, upravo iz godine 1587. U Prinosima Vlad. Mažuranića, odakle je Georgijević taj primjer uzeo, stoji doduše da je iz godine „1457”, ali to je *pogreška* (štamarska ili pisarska), koju Georgijević nije smio prepisati. Da je pogreška, nije bilo teško pogoditi, jer se taj primjer u Prinosima nalazi *poslije* primjera iz šesnaestoga vijeka. No u svakom slučaju, Georgijeviću je bila dužnost da svoje izvore kontrolira, jer ovdje se radi o jednom specijalnom pitanju kojim se nisu bavili ni L. Zima ni Vlad. Mažuranić. Doduše, netko će možda reći da starina toga *vidi se* i nije toliko važna, kao što i nije, ako se uzme u apsolutnom smislu (premda je Georgijević i na temelju toga nešto zaključivao); ali mislim ipak da je korisno da se zna bar *relativna* starina toga izraza, tj. da se zna je li starije *čini se* ili *vidi se* u tom značenju. To će možda pomoći našem zaključivanju na pr. o samoj konstrukciji (ne o Georgijevićevoj „konstrukciji”).

Da bi se odmah ovdje vidjelo koji je od ta dva glagola bar vjerojatno stariji u tom značenju, evo šta sam ja našao u građi koja nam je danas poznata (i dostupna):

U Rječniku Jug. akademije s. v. *činiti* (obradio Daničić) navodi se primjer: Činjaše mi se biti meju kori anjelskimi. Transit 9. (Transit je knjižica štampana glagoljicom u Senju god. 1508). I to je najstariji poznati primjer glagola *čini se* u tom značenju. A u Prinosima Vlad. Mažuranića s. v. *viděti* navodi se primjer: Nam se vidi, da je i to stari list. Kukuljević, Acta croatica, str. 202 br. 196. (To je spis o svjedočenju porotnika pred sudom, pisan glagoljicom god. 1512). I to je najstariji poznati primjer glagola *vidi se* u tom značenju.

Izlazi, dakle, da je glagol *čini se* zabilježen četiri godine prije nego glagol *vidi se* u tom značenju.

Ali da vidimo šta je Georgijević u svojem članku još napisao. Želeći opravdati svoje miješanje konstrukcije i značenja i želeći dokazati da je glagol *vidi se* dobio rečeno značenje pod utjecajem konstrukcije, on kaže (VI, str. 23): „Iz ovih primera se jasno vidi da se bezličnom obliku dodaje jedan dativ...“ i odmah zatim dodaje: „Opšti je slučaj da glagoli u 3 l. j. dobivaju posebno značenje. Među navedenim primerima i onima koje ćemo navesti postoji jedna semantička promena“. A malo niže, na istoj strani, kaže: „Valja ovde istaknuti da nije uvek potrebno jedno semantičko menjanje u 3 l. j.“ Dakle, i ne znajući kako je zastranio s „navedenim“ primjerima, on već i bez toga saznanja priznaje da „nije uvek potrebno semantičko mijenjanje“. To je što se tiče značenja. Ali ni sama konstrukcija, tj. dativ u toj konstrukciji, nije nikakav „opšti slučaj“. Već među primjerima koje navodi Matić, a kojih sam nabrojio 27, nalazi se 8 primjera bez toga dativa; pa i od ona četiri primjera iz Vuka jedan je bez dativa: Kao okrečeni grobovi koji se spolja vide lijepi (primjer koji sam citirao već naprijed). Sve to mogao je i Georgijević opaziti. I kod L. Zime mogao je naći dva takva primjera (jedan iz Vetranića i jedan iz nar. pjesme).

Možda će sad netko s Georgijevićem reći da se u *današnjem* jeziku (tj. u krajevima gdje se to još održalo) rečeni glagol u tom značenju govori samo u bezličnoj konstrukciji s dativom (*vidi mi se* i sl.). To je otprilike i Matić kazao i to bi moglo biti (premda ja ne znam je li svuda tako), ali to nam ništa ne kazuje o *podrijetlu značenja*, tj. o pitanju je li to latinizam ili nije, niti to ide u prilog mišljenju Sv. Georgijevića. Ne može mu ići u prilog već zato što ne može biti da se nešto što je starije razvilo iz nečega što je novije. Zatim, ne može mu ići u prilog i zato što nije vjerovatno da se ta konstrukcija uz glagol *vidi se* razvila samostalno. Bezlična konstrukcija s dativom (3 l. i dativ subjektivni) obična je uz naš glagol *čini se* (*čini mi se*), koji je, kako smo vidjeli, vjerovatno i stariji nego *vidi (mi) se* u tom značenju, pa je glagol *vidi se* mogao doći u konstrukciju s dativom, ili ograničiti se na tu konstrukciju, po ugledu na glagol *čini se*. A uz to su mogli tu (što se tiče same konstrukcije) dje-

lovati i živi strani jezici u kojima uz glagole toga značenja također dolazi takva sintaktička konstrukcija i koji su (jezici) našim ljudima bili poznati: u Primorju talijanski (mi pare= čini mi se), u Vojvodini njemački (es scheint mir= čini mi se). Napokon, tome se ne protivi ni latinski jezik, u kojem također može (premda ne mora) doći takva konstrukcija, kako ćemo vidjeti i u primjeru koji će još biti naveden.

Svoje mišljenje da je rečeno značenje dobiveno pod utjecajem sintaktične konstrukcije, tj. rečenice u ovom slučaju, Georgijević bi možda lakše mogao primijeniti na glagol *čini se* (*čini mi se*) i eventualno na neke od onih drugih lagola-sinonima (*mni mi se*, *zdi mi se*), premda ni to mislim da ne bi lako bilo dokazati. Ali za glagol *vidi se* (odnosno izraz *vidi mi se*) to se ne može prihvatiti već iz razloga o kojima sam dosad govorio, a zatim ni s obzirom na ono što ću još reći.

A reći ću još ovo. Georgijević je na prvoj strani svojega članka (VI, str. 20) Matiću ovako prigovorio: „S. Matić je ostao dužan da nam objasni kako je došao taj izraz u Vojvodinu, kako je prenet iz latinskog“. Međutim, prigovor nije opravdan. Matić je jasno rekao (V, str. 338): „Književnici pre Vuka i u doba Vuka čitajući latinski i nemački, vrlo često su mislili i pisali na način koji odgovara duhu tih jezika...“ Ovo kao da je izmaklo Georgijeviću. Ali ako se i ne zadovoljimo potpuno ovim Matićevim objašnjenjem, koje je općenito, ipak ostaje, i ovakvo kakvo je, vrednije nego Georgijevićevi „dokazi“ o rasprostranjenosti (horizontalnoj i vertikalnoj) ovoga izraza; a vrednije, naravno, i od Georgijevićevog teoretiziranja izvedenog na temelju rečenih „dokaza“ i sličnoga umovanja, kako smo vidjeli. No mi ćemo Matića i dopuniti.

Da je *vidi se* sa značenjem *čini se* doista latinizam, i da je došao (i u Vojvodinu i u druge krajeve) baš onim putem kako je to rekao Matić, pokazuju nam lijepo i Bjelostenčev rječnik, koji je štampan u Zagrebu god. 1740. U tom rječniku s. v. *videor* (u lat.-hrv. dijelu) imamo i primjer: *videor tibi iratus* preveden sa *vidimsze tebe szerdit*. Dakle *vidim se* (ja), tj. u prvom licu, točno kao u latinskom. U hrvatsko-latinskom dijelu toga rječnika glagol *videti se* (s. v. *vidimsze*) nema toga značenja. To je očit znak da je Bjelostenec sâm dao našem glagolu novo

značenje, i to na taj način što je latinski glagol *videor* u latinsko-hrvatskom dijelu rječnika preveo *doslovno*, tj. za rečeno značenje latinske riječi uzeo je našu riječ istoga temeljnog značenja (i korena u ovom slučaju). Tako su često činili naši stariji leksikografi i prevodioci, radeći brzo, pa su čak i stvarali nove riječi *ad hoc*, tj. prema momentanoj potrebi. S vremenom su neke riječi sa tako dobivenim značenjima ušle i u originalna djela naših pisaca, pa gdje gdje čak i u narodni (pučki) govor.

Nekoga će možda zanimati još ima li i kakav opći razlog koji je olakšao ulazak ovom latinizmu u naš jezik. Mislim da ima. Radi se o apstraktnom pojmu, zapravo filozofskom, kojim obični ljudi u običnom govoru rijetko kada operiraju, ili ne operiraju nikako (riječima); pa ukoliko se i stvori za takav pojam riječ, ona se lako i zaboravi. Za ilustraciju spomenut ću kako je u narodnom jeziku mojega zavičaja. Već sam rekao da glagol *vidi se* u tom značenju ne govore. Ali ne govori se (u mojem zavičaju) zapravo ni glagol *čini se* (*čini mi se*) ako se govori „po domaću“. Mjesto *čini mi se* čuje se katkad *mislim*, na pr: *Ja mislim da je tako*. Ali još češće — izostavlja se i to „*mislim*“. Otac na pr. neće sinu, o kojem nešto sumnja, reći: „Čini mi se da ti nisi bio u vinogradu“, žili: „Ja mislim...“, nego će reći: „Ti nisi ni bio u vinogradu“, a mimikom i tonom izrazit će i pitanje i svoju sumnju, tj. ono neizrečeno „čini mi se“. Takav način razgovora običnih ljudi običan je, bez sumnje, i u drugim krajevima, pa i kod drugih naroda, dok se jezik ne razvije do te mjere da može služiti i višim duhovnim potrebama, i to dok se do te mjere ne razvije bilo uopće bilo kod pojedinca. Zato se ne treba čuditi ni našim piscima što su se kolebali u vrijeme kad nam jezik još nije bio izgrađen i što su i rečeni pojam pokušavali izraziti na razne načine, pa, među ostalim, i onim latinizmom. Koliko su se kolebali valjda je vidio i Georgijević u spomenuto knjizi L. Zime. Tamo, u semantičkoj grupi „čini se“, Zima nam je primjerima pokazao kako su za rečeno značenje pisci uzimali čas ovaj čas onaj glagol, pa i u različnim oblicima (ličnim i bezličnim); tako, na pr., u XVI vijeku: Menčetić: *mni mi se, čini mi se, vidi mi se*; Hektorović: *čini mi se, mni mi se, vid mi se*; Lucić: *mni mi se, vidiš mi se*; Vetranić: *vidi se*; M. Držić: *vidi mi se, para mi, paraš mi*; D. Ra-

njina: *mni mi se*; zatim u XVII vijeku: Gundulić: *mni mi se*, *vidi mi se*. itd.

Poslije svega ovoga reći ću još nešto da upotpunim i završim svoj osvrt na Georgijevićev članak. Istina ovaj moj članak ispao je veći nego što mi je u početku bila želja da ispadne, premda neke sitnije Georgijevićeve pogreške nisam ni spominjao. Ali ovo i nije samo osvrt. Ja sam ovoliko napisao, prvo zbog važnosti samih pitanja o kojima se radi. Osim onoga što sam naprijed rekao, neka bude ovdje i posebno istaknuta važnost nauke o značenju riječi (*leksičkom i gramatičkom*).

Drugo, napisao sam ovoliko i zato da pokažem kako treba *biti oprezan* pri rješavanju tih pitanja, ako hoćemo da ih riješimo. Georgijević je, kako sam naprijed pokazao, pristupao filološkim i lingvističkim pitanjima subjektivno, tako da nije mogao imati prave koristi ni od literature kojom se služio.

N. Rončević